

RADNA GRUPA ZA RIBARSTVO I MARIKULTURU ZAVRŠNI DOKUMENT

Ancona, 27. svibnja 2010.

Uvod

Ovogodišnji sastanak Radne grupe za ribarstvo, koordiniran od strane Aleksandra Joksimovića (predstavnik Instituta za biologiju mora iz Kotora – Crna Gora), bio je karakteriziran razmjenom iskustava različitih država sudionika te zajedničkom željom za boljom suradnjom s ciljem pronalaska zajedničkih strategija koje bi omogućile razvoj sektora na obje obale.

Radna grupa za ribarstvo ove je godine započela raspravu o „Održivom ribarstvu i smanjenju energetske potrošnje u skladu s europskim, nacionalnim i regionalnim zakonodavstvom“ nasuprot problematikama koje opterećuju ovaj sektor, kao što su: visoke cijene goriva, racionalizacija ribarskih flota, smanjenje bioloških resursa i porast cijena ribljih resursa. Zbog toga se smatralo shodnim razmotriti moguća rješenja i tehnološke inovacije u korist smanjenja potrošnje te povećanja energetske učinkovitosti tijekom aktivnosti profesionalnog ribolova.

Kao potkrepa temi izložene su mogućnosti financiranja koje nude normative Europske zajednice kao što je Pravilnik o strukturalnim fondovima EFR (Europski Fond za Ribarstvo) i Pravilnik 744/08, donesen kao odgovor na teško stanje uzrokovano poskupljenjem goriva. Strukturalni fondovi EFR-a imaju za glavni cilj održivi razvoj zajedničke politike ribarstva u sklopu očuvanja, upravljanja i iskorištavanja resursa u kontekstu održivog razvoja, uzimajući u obzir na uravnotežen način zaštitu okoliša, te gospodarske i socijalne aspekte.

Radna grupa za ribarstvo je u popodnevnom dijelu programa obavila posjet najvažnijim strukturama proizvodnih lanaca ankonetanske riblje industrije, kao što su:

CNR-ISMAR – Istituto di Scienze Marine

CO.PE.MO. – Cooperativa pescatori e molluschicoltori

MER.IT.AN – Mercato ittico di Ancona

Consorzio Pesca – Mercato pesce azzurro

Strateške smjernice

Izložena su brojna predavanja znanstvenog, biološkog i socijalnog karaktera, kao plod dosadašnjih iskustava i stručnosti sudionika. Kao i svake godine, susret je otvoren izlaganjem predsjednika Radne grupe za ribarstvo koji je prikazao zaključke proizašle sa 34. zasjedanja *General Fisheries Commission for the Mediterranean* (GFCM, Travanj, 2010) održanog u Ateni. Na kongresu su sudjelovali predstavnici najvažnijih institucija za ribarstvo na Mediteranu, predstavljajući aktivnosti istraživanja i problematike vezane za sektor ribarstva. Najzabrinjavajući podatak je drastično smanjenje 23 ribljih stokova značajnih za Mediteran, s kojim se povezuje i mogućnost izumiranja tih vrsta. Zbog toga je naglašena potreba da se: smanje ribarske flote, stvore zajedničke baze podataka koje bi omogućile detaljna istraživanja problematika za svako područje na Mediteranu, te stvore sredstva *ad hoc* koja bi omogućila održanje i potporu sektoru ribarstva.

Nakon toga je slijedilo izlaganje predstavnika Mediteranskog konzorcija, koji je prikazao moguće integrirane instrumente za provođenje politika održivosti ribarstva, naglašavajući značajke održivog ribarstva kao što su:

- korištenje selektivnih alata, kako bi se ulov jedinki ispod minimalnih mjera sveo na minimum;
- količina ulovljenih resursa ne smije premašiti reproduksijski kapacitet ribljih stokova;
- svesti na minimum slučajni ulov morskih gmazova, ptica i sisavaca, kao i svih zaštićenih vrsta;
- svesti na minimum potencijalne negativne utjecaje ribolova na okoliš, direktne i indirektno;
- očuvanje ulova na način da se osigura bolja kvaliteta proizvoda;
- garantiranje sigurnih uvjeta za operatore i izbjegavanje konflikta između različitih zanimanja;

Navedeni uvjeti mogu biti zadovoljeni putem:

- sakupljanja i ažuriranja podataka o stanju resursa;
- borbe protiv ilegalnog ribolova;
- određivanja efikasnijih tehničkih mjera;
- procjene gospodarskih mogućnosti i socijalnih posljedica mjera;
- zajedničkih odluka i dogovora predstavnika i operatera.

Raspoloživi instrumenti za ostvarivanje navedenih ciljeva su Planovi upravljanja, skup tehničkih i financijskih mjera s ciljem održavanja održivosti riblje proizvodnje kako za okoliš i resurse, tako i za operatere, preko:

- utvrđivanja ribolovnog napora;
- ograničenja ulova;
- primjene restriktivnih tehnoloških mjera (oko, veličina, snaga, itd.)
- uvođenja novčanih naknada;
- provođenja pilot projekata.

Aktualni financijski instrument koji potpomaže aktivnosti ribarstva u Zemljama članicama Europske zajednice je Europski fond za ribarstvo koji predviđa niz mjera za specifične zahvate u korist sektora, a koji sačinjavaju različite tipologije Planova upravljanja.

Održivost ribarstva zahtjeva i alternativne tehnološke mjere za aktivnosti lova i plovidbe. U tu svrhu su izložena predavanja dvaju predstavnika Instituta morskih znanosti CNR-ISMAR iz Ancone, koji su prikazali rezultate proizašle iz projekta financiranog od strane Europskog fonda za ribarstvo, a predviđaju energetska ušteda na ribarskim brodovima preko propulzivnog sustava na brodovima. Iz projekta je proizašlo da su brojne prednosti postignute primjenom sustava dizel-električnog hibrida, kao što su:

- proizvodnja energije visoke učinkovitosti u uvjetima minimalne specifične potrošnje za svaku operativnu fazu;
- opskrba električnom energijom i za ostale potrebe korištenja na brodu, iz glavnog propulzivnog sustava;
- mogućnost odstranjivanja linije osi i eventualno reduktora, ukoliko je pokret, koji proizvodi električni motor spojen na propeler, kružni i izmjenični, a prednost je postizanje veće slobode uređivanja elemenata koji sačinjavaju sustav;
- visoka pouzdanost propulzivnog sustava ukoliko isti može funkcionirati, smanjenom snagom, i s neispravnom jedinicom generatora.

Ovim projektom je istaknuto da primjena navedenog sustava, pri pelagičnom ribolovu, omogućuje energetska ušteda s procijenjenim indeksom energetske učinkovitosti koji iznosi 0.2 kg ulova na litru goriva na sat. Trenutno dva broda iz ankonetanske luke koriste navedeni sustav alternativnog napajanja. Isti projekt je predstavljen na međunarodnom kongresu "E-fishing" koji se tjedan prije održao u Vigü (Španjolska), a bio je posvećen primjeni energetske učinkovitosti na ribarskim brodovima.

Dodatna stručno znanstvena potvrda je iznesena u predavanjima dvaju profesora s Odjela brodogradnje i morskih tehnologija Sveučilišta u Genovi, koji su prikazali nekoliko primjera tehnika za smanjenje potrošnje, primijenjenim na drugim vrstama brodova. Istraživanjem je istaknuto da su, zahvaljujući drukčijem obliku trupa broda, upotrebi alternativnih premaza, optimizacije propulzivnog sustava, kontrolnog sustava i različitih vrsta goriva, postignuti odlični rezultati energetske uštede. Nadalje, prikazana su i dva primjera eksperimentalnog istraživanja s primjenom navedenih promjena na ribarskim brodovima. Iz navedenog istraživanja proizlazi da se energetska ušteda može postići diskretnim ekonomskim investiranjem.

Susljedno su izloženi podaci o kretanjima lokalnog ribarstva u razdoblju od 2008 do 2009, koje je naveo predstavnik Riblje tržnice u Anconi. U 2009 lokalna flota je dala na otkup 1.357 tona ribljih proizvoda, odnosno ponudu koja je bila 9,6% niža nego u 2008 i 14,2% nego u 2007. Fakturirani iznos je iznosio 8.730.942 eura, bilježeći pad od 8,5% u usporedbi sa 2008 godinom i 12,4% u usporedbi sa 2007 godinom. U različitim mjesecima ponuda proizvoda je bila uvijek niža od 2008 godine, s prosjekom od – 20%, te iznimkom u mjesecima nakon biološkog lovostaja (+ 25% u rujnu i + 14% u listopadu). Nadalje, analize su istaknule važan problem značajnog smanjenja ribljih resursa nekih vrsta, kao na primjer sipe za koju je zabilježen pad od 72%, kozice za 56 %, te u prosjeku 25% za plavu ribu. Navedeni podaci ističu potrebu da se ustanove duži lovostaji kako bi se omogućila obnova resursa u morima.

Ribarske udruge su također izložile probleme koji dodatno utječu na čitav sektor, a koji su spominjani i u prethodnim izlaganjima, te su predložili slijedeće mjere intervencija:

- istraživanje alternativnih rješenja koji se mogu realizirati, s ciljem smanjenja brodskih troškova;
- smanjenje mjesta za istovar;
- osnivanje međuregionalnog fonda od strane Ministarstva i Regija koji bi potpomogao flote i na taj način omogućio inovativne zahvate na brodovima.

Predstavnik Regije Marche, prihvaćajući proizašle predstave i zapažanja, prikazao je značajke gore navedenog instrumenta za autoreguliranje predviđenog od strane Europske zajednice, odnosno provođenje Planova upravljanja EFR-a koji iziskuju:

- agregiranje luka za tehnike ribarstva;
- agregiranje uzgajivača;
- modernizaciju procesa proizvodnje, infrastrukture i logistike;
- upotrebu kolektivnih obilježja;
- određivanje modela kontrole;
- profesionalnu obuku, komunikaciju i razglašavanje.

Zaključci (utvrđene radnje)

Radna grupa za ribarstvo je zaključila radove naglašavanjem potrebe da se predvide nove mjere za:

- usvajanje održivih kriterija za tehnike ribarstva;
- predstavljanje Europi novih ideja o novim mjerama u svrhu zaštite ribljeg sektora u biološkom, ekonomskom i socijalnom pogledu;
- jaču koordinaciju s političkim snagama ostalih Država;
- pronalazak zajedničkih regulativa i strategija na obje jadranske obale s Trajnim sustavom za integrirano prekogranično upravljanje preko bolje razmjene znanja i jačanja svijesti među operatorima, te investiranja u bioraznolikost;
- stvaranje Prekogranične uprave u skladu s principima Zajedničke politike ribarstva te uvažavanja lokalnih osobitosti.